

คำวินิจฉัยของ นายเชาวน์ สายเชื้อ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๑

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งความเห็นของคู่ความ ซึ่งโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ปลัดกระทรวงยุติธรรม มีหนังสือลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีที่ศาลฎีกาขอให้ส่งความเห็นของ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้อง ในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ๗๗๓๒/๒๕๓๕ คดีหมายเลขแดงที่ ๘๒๘๓/๒๕๕๐ ของศาลอาญา ระหว่าง นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ นายกฤต โกมลฤทธิ ที่ ๑ นายพรชัย ล้อมปกรณ์ ที่ ๒ จำเลย เรื่อง ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม ซึ่งนายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ ได้ยื่นคำร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และขอให้ส่งความเห็นของผู้ร้อง เพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ได้ถูกพนักงานอัยการประจำศาลแขวงเชียงใหม่ โจทก์ และบริษัท เคะพัฒนาและการเกษตร จำกัด โดยนายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ โจทก์ร่วม ฟ้องคดีอาญาต่อศาลแขวงเชียงใหม่ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๓๓๓๕/๒๕๓๖ ในข้อหาปลอมแปลงเอกสาร (หนังสือมอบอำนาจให้ขายที่ดิน) และใช้เอกสารปลอม ซึ่งคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณา

ต่อมา นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้อง ได้เป็นโจทก์ฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ ต่อศาลชั้นต้นในข้อหาแจ้งความเท็จ และคดีดังกล่าวได้ถึงที่สุดแล้ว โดยศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๕๗๒๘/๒๕๓๖ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๓๔๕๕/๒๕๓๗

นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้องจึงได้เป็นโจทก์ฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ เป็นจำเลยต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๗๗๓๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ ซึ่งศาลอาญาได้สวนมูลฟ้องแล้ว มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๘๒๘๓/๒๕๕๐ สรุปว่า โจทก์ไม่อาจนำสืบแสดงให้ศาลเห็นได้ว่า ความจริงเป็นอย่างไรและความเท็จเป็นอย่างไร ประกอบกับคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๓๓๓๕/๒๕๓๖

ของศาลแขวงจังหวัดเชียงใหม่ก็ยังไม่มีการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นยุติว่าหนังสือมอบอำนาจที่เป็นปัญหาในคดีดังกล่าวเป็นเอกสารที่แท้จริงหรือเอกสารปลอม คดีโจทก์ไม่มีมูล จึงพิพากษายกฟ้อง

นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๖๖๑/๒๕๕๑ สรุปว่า ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องในคดีซึ่งโจทก์เคยฟ้อง จำเลยทั้งสองมาก่อนหน้านี้โดยวินิจฉัยว่าคดีไม่มีมูล คดีถึงที่สุดไปแล้ว การที่โจทก์นำมูลคดีซึ่งมีประเด็นแห่งคดีเป็นกรณีเดียวกันมาฟ้องจำเลยทั้งสองซ้ำอีกในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จจึงเป็นฟ้องซ้ำ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) อันเป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ซึ่งศาลอุทธรณ์มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ แม้โจทก์ จำเลยมิได้ยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์ และคำแก้อุทธรณ์ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์เห็นพ้องด้วยในผล พิพากษายืน

นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ยื่นฎีกาต่อศาลอาญาซึ่งศาลอาญามีคำสั่งไม่รับฎีกา เพราะเป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ จึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกาต่อศาลอาญาและได้เสนอความเห็น ว่า คำสั่งศาลอาญาที่ไม่รับฎีกาของโจทก์เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ เพราะข้อห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ห้ามเฉพาะการพิจารณาพิพากษาในเนื้อแท้ของข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายืนเท่านั้น ส่วนปัญหาเรื่องการฟ้องซ้ำหรือไม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) นั้น เป็นเรื่องขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งศาลชั้นต้นไม่ได้หยิบยกมาวินิจฉัยไว้ ศาลอุทธรณ์เพิ่งหยิบยกขึ้นมาในชั้นอุทธรณ์ ประกอบกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๖ (๕) จึงขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓

ต่อมา นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ ขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และศาลอาญาได้ส่งคำร้องไปเพื่อศาลฎีกาพิจารณา เนื่องจากสำนวนอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา สรุปคำร้องได้ว่า การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาโดยระบุว่าเป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ นั้น เป็นการตัดสิทธิโจทก์ที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ เป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ที่จะได้รับความเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลฎีกาได้มีคำสั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และให้ส่งคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ หรือไม่

ข้อพิจารณา และคำวินิจฉัย

คำร้องนี้ คู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติของกฎหมายซึ่งศาลจะใช้บังคับในคดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และศาลฎีกาได้ส่งความเห็นโต้แย้งนั้นมายังศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับไว้พิจารณาวินิจฉัย

ปัญหาตามที่ นายโกสุมภ์ ดาละโสภณ โต้แย้งมีว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คู่คุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะดำเนินคดีได้ทั้งสามชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ซึ่งบัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกา ในคดีที่ศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์” จึงเป็นการจำกัดสิทธิของคู่ความมิให้ฎีกา เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็น “กฎหมาย” ในความหมายของมาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ หรือตามกฎหมายอื่น”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง เป็นการบัญญัติเกี่ยวกับโครงสร้างและลำดับชั้นของศาลยุติธรรมเท่านั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็น “กฎหมายอื่น” ในความหมายของมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่งนี้ ซึ่งกำหนดขอบเขตและเงื่อนไขของการฎีกาไว้ในมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ มาตรา ๒๒๐ และมาตรา ๒๒๑

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ แสดงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะไม่ให้คดีที่ศาลพิพากษายกฟ้องถึงสองศาลแล้วขึ้นมาพิจารณาในศาลฎีกาอีก และสิทธิของบุคคลได้รับความคุ้มครองในมาตรา ๒๒๑ ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีซึ่งต้องห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙

และมาตรา ๒๒๐ นั้น ศาลฎีกาจะรับฎีกาไว้พิจารณาต่อไปได้ ถ้าคู่ความฝ่ายที่ฎีกาได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของมาตรา ๒๒๑

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ บัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกาหรืออุทธรณ์การลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้วไม่ปรากฏว่า รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองสิทธิในการฎีกาคือศาลยุติธรรมครบทั้งสามศาลไว้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ สิทธิในการฎีกาจึงเป็นสิทธิซึ่งเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒

ส่วนที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้อง เป็นการละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยเป็นการทั่วไปว่า การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ โดยสาระไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว เมื่อไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ และสิทธิในการฎีกามีได้มีบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งในรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นการละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

โดยเหตุผลดังได้พิจารณาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

นายเชาวน์ สายเชื้อ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ